

BASS2018 LUCCA

En fortælling/resumé

Bassfestival og congress i Lucca 2018

af Mads Hermansen mh@madshermansen.dk

At ankomme

Der ligger den så!

Jeg ånder lidt lettet op, for jeg syntes det varede for længe inde

Lucca åbnede sig i varmen og solskinnet. Den skulle ligge lige der med passende afstand til den omliggende bybebyggelse. Det har man valgt, for at bymuren kan fremstå overbevisende og komplet.

Endelig kører vi ind på ringvejen, som ligger i yderkanten af det perceptionsåbnende grønne område, som ender i senmiddelaldervolden som omkranser hele byen.

På sin vis minder denne indskuenings-zone til byen om den velvillighed en attraktiv kvinde kan lægge i sin omhu for en en smuk kavalergang.

På en gang lidt selvbevidst i sin selvfremstilling, men samtidig ret generøst i sin gavegivende deling af noget attraktivt.

Vi kører mod hotellet, hvor vi skal bo den kommende uge. Til trods for det kognitive beslag på opmærksomheden som vejfinding til hotellet kræver, selv om vi tidligere har været her, trækker bymurfascinationen straks sine fangarme ud og kildrer min lyst til at gå på opdagelse i historie, skudvinkler, forsvarslogistik, samspil mellem by og forsvar, og alt det man nørdet kan fordybe sig i, når man besøger en velbevaret europæisk kulisse, hvor livet har slidt, mærket og forandret byen gennem århundreder.

Vi finder hurtigt hotellet, som vi vidste lå lige ved stationen, og jeg fik denne gang ikke lejlighed til at gå nørdede historiearkæologiske veje.

Jeg var er ankommet til Lucca for at være gæster ved BASS2018, netop for at dyrke en anden af mine livspassioner. Kontrabasser og den musik man kan spille på dem.

Tænk en hel uge med det, hvor alle dem, som stadig er aktive på kontrabasser også går til master class, seminar og konkurrencer.

Jeg opsøger med omhu de overbevisende gode solister og dem som tilbyder noget skævt.

Så jeg går til 'recital'.

Og rigtig godt tilfreds med det!

Og Det bliver jeg i store træk ved med at være hen over ugen.

Når man således sidder som tilhører til recitals, ofte i store pragtfulde, men slidte og brugte rum i paladser og teatre og ofte med kun ganske få medtilhørere omkring sig, får tankeassociationsflowet let spil.

Grundlæggende er det herligt, når tankerne flagrer ud ad skæve tangenter, affyret af tætte eller forunderlige nye oplevelser, for tilbage i egen kranieskal at møde gamle tanker og forståelser. Det er her i mødet at den abduktive fødsel at en ny mulig sammenhæng pludselig kan åbenbare nye veje.

Jeg støder på en del af dem hen over ugen.

At forforståelsesforberede sig

Kontrabassens store spektrum, fra det dybe E (og for nogen forstærket nedad til D og C med en Storm P.-agtig forlængelse af E strengen) til de nogen gange fløjtende flageoletter i de højeste registre.

Toneklang og dynamik er meget forskellig i de forskellige registre. Og noget af et arbejde at kunne mestre, så det både bliver smukt og interessant.

Hvordan kan/skal man forholde sig til disse dynamiske forskelle?

Gå med dem som et grundvilkår og lade dem bræge sig ud i verden i al deres forskel?

Eller mediere mellem det grundlæggende brummende/hvæsende i de lave registre til det skingrende/hvinende/fløjtende i de høje?

Lidt i samme familie

Hvordan og måske hvornår skal man søge at tildække det ruskende og skingre. og hvornår kan/skal man måske netop understrege?

Disse temaer aktualiserer også det oldgamle spørgsmål om nu bassens behersker er en klovn, som håndterer et gumpetungt basinstrument, eller en musiker, som skal værdsættes efter de samme kriterier som fx en violinist?

Herunder igen

Hvordan får man sin lytter med sig?

Ved at bruge et dirty trick, som i kogekunsten ved at tilsætte en bouillon-terning, ved at spille på instrumentets egen rettedhed mod det dybe vemodige, sentimentale og måske patetiske?

Eller skal man netop aspirere mod at styrke de aspekter, som kompenserer disse indbyggede medløb?

Og

Hvordan er det med vibrato og glissando?

Er det unødigt garniture eller er det sublimgørende krydderi?

Og så endelig

Hvordan forholder man sig til performans?

Kan noget være overbevisende, selv om det er usikkert spillet?

Kan noget være uden overbevisning, selvom det teknisk set er suverænt?

Det er med baggrund i disse refleksioner, at jeg nu vil dele min tanker med jer:

Recital

Åbningskoncert. Det foregik i Boccherini Auditoriet i Lyceo Musicale. Et fint sted med bygninger rundt om en åben plads. Bygningerne var under delvis renovering. Det var her en stor del af masterclasses og recitals foregik. Selve auditoriet var fint renoveret og med en ret interessant loftsbelysning af lange tynde og tykke massive plastrør i forskellig længde, hvor lyset kom ud i den nedre ende, men samtidig lyste resten af røret op. På den måde blev det en lys og livgivende skulptur, som inviterede til at befolke rummet.

Her var det årets lokale værter, som stod for

underholdningen bl.a. Gabriele Raggianti.

Der blev spillet til.

Adskillige af Bottesinis kompositioner blev lagt på strengene.

Solisterne gik til makronerne uden den helt klare intonation og store sikkerhed. Spilleglæden var større end præcision og finish.

Så alt i alt en rigtig god og opmuntrende begyndelse.

En af solisterne var Volkan Orhon. Han spillede bl.a. Händels Largo. Jeg holder faktisk meget af Orhons spil, men her leverede han den smukke arie i en stiv lektieagtig aflevering. Jeg hørte ham senere i løbet af ugen og her var det, som om den store mand var kommet mere i sync med sig selv.

Senere på eftermiddagen var jeg til koncert med BassMonsters.

Det foregik San Romano kirken. BassMonsters består af fire kontrabassistere under ledelse af Claus Freudenstein.

De øvrige tre er: Thomas Hille, Lisa De Boos & Ricardo Tapadinha. De spiller med stor brutalitet og nogen skønhed klassiske rocknumre.

Det er en fornøjelse at være vidne til det vitale og spilleglædebefordrende samspil.

Det er ikke nogen helt nem opgave at få andet en basmudder ud af et ensemble med fire basser, men netop fordi musikerne går med instrumenternes natur, får vi rusket godt op lydbilledet.

Arrangementerne af de enkelte melodier er både humoristiske og spidsfindige uden at forfalde til det klovneagtige.

Det er naturligvis også en udfordring at fire klassisk uddannede musikere parafraserer rockmusik. Det er det blandt andet, fordi rockmusik i de bedste udgaver har det til fælles med jazz, at man arbejder dynamisk med sving. Synkopering og rytmeudspændinger er del af dette grundlag. Og lad det være sagt helt klart:

BassMonsters arbejder ikke i disse registre. De laver partiturmusik. Det betyder, at de grundlæggende bliver inden for en klassisk genre. Kommet hertil kan man så enten skælde ud over, at de ikke har forstået noget som helst eller anerkende dem for, at de inden for deres genreramme udfolder sig kreativt mulighedsåbnende.

Jeg tilslutter mig den sidste opfattelse. Jeg holder af deres genreinterne vildskab og kreativitet, men ville formodentligt begejstret åbne både øre og mund, hvis de begyndte at arbejde reelt jazz eller rockparafraserende.

Det eneste som altså for alvor forstyrrer fornøjelse og det latterbringende er Claus Freudensteins noget for krampagtige selvfremførelse i sin præsentation af numre og musikere. Det virker, som han mest af alt vil beundres som rockstjerne og ikke for sin indsats med udfordrende eksperimenter med crossover genre.

Dagens sidste koncert foregik i Palazzo Pfanners slotshave. Et af de smukkeste og mest spektakulære steder til koncert man overhovedet kan forestille sig. Tænk at sidde ude under åben himmel kl. 22.30 og høre musik med paladset som kulisse og havens dyb som sukkende og dragende i mørket lukker sig selv ude fra den oplyste plads lige bag paladset. Natten var dybsort og temperaturen var på det tidspunkt i nedadgående retning nået til omkring 27 grader.

Det var Jimmi Roger Pedersen med gæster.

Jimmi er efter min mening en af de mest begavede danske jazzbassistere i tiden.

Han havde to lokale musikere med. De matchede ikke Jimmi, men det blev nu alligevel en rigtig fin koncert. Det skyldes, tror jeg, at de to lokale musikere

var meget lydhøre og at Jimmi er så professionel at han magter både at være inviterende uden at kræve underordning.

Når Jimmi folder sig ud, er han suveræn!

Desværre har han en vis tendens til at dyrke det lidt for nørdede indadvendte spil, hvor der parafraseres i næsten uendelige sløjfer af klangforskydninger, så man ind imellem taber tråden og ønsker sig lidt mere kant og appel til publikum. Det har jeg set udfoldet i andre sammenhænge fx for år tilbage i Jazzhouse. De sidste års rejse for Jimmi har tilsyneladende være mest orienteret mod det overskridende i klangfarver og udvikling af spændende klangassociationskæder. For den nærværende lytning er det manna. I en koncert under åben himmel med generøse temperaturer kan det blive en anelse for indadvendt.

Dagen efter

Den første recital var med Stefano Sciascia. Han spillede i San Francisco Teatres lobby. En fin teaterbygning ikke langt fra muren, hvor der blev spillet i forskellige små rum rundt omkring lobbyen. Som alle de andre steder i byen, hvor der blev spillet, var slidtheden og lugten af tørt støv en del af rammesætningen.

Programmet havde overskriften 'Il Contrabbasso va all' Opera' og numrene var:

- Cancion de Amor Traditional. Spain
- Se tu m'ami. G. B. Pergolesi
- Sposa son disprezzata. A.Vivaldi
- Lascia ch'io pianga. G.F. Haendel
- Intermezzo Cavalleria. P. Mascagni
- Aria da Beatrice di Tenda. Bellini/Bottesini
- Il Balen del suo Sorriso. Verdi/Bottesini
- O mio babbino caro. G. Puccini
- Elegia. G. Bottesini
- Tarantella. G.Bottesini

Sciascia er en speciel bassist. Har man hørt ham en gang, ved man, at her har vi et eksempel på det mest radikalt udøvende af det patetiske, melankolske og forførende. Det er musik, der driver af forsøg på at fange den indre orgelhulker, så tårerne kan stå ud af øjnene på tilhørende.

For at understøtte denne fangstproces ser det ud til at Sciascia selv når han spiller næsten er ved at bryde ud gråd af rørelse.

Altså en ublandet næsten populistisk appel til det sentimentale. Repertoiret med udgangspunkt i operaarier og iørefaldende melodier, som fremføres med svulstig lyd, passer jo fint til denne hulkegenre.

I egentligste forstand er det Sciascia gør at bruge alle de dirty tricks, som findes og så udsætte dem for kontrabas.

Klovnen forklædt som seranadesanger under den elskedes balkon, kunne man også sige.

Og så lykkes det alligevel ikke Sciascia at tildække, at han er en ringe bassist, med en teknik som ikke altid rækker til at følge med, selv der hvor der skal spilles langsomt og hovedsageligt i helnoder.

Når det er sagt, skal jeg imidlertid alligevel medgive ham, at han kan sit sentimentale kram. Det lykkes trods teknisk uformåenhed, at vække i hvert fald en flig af min indre orgelhulker.

Derefter hørte jeg Pasquale Massaro, som spillede på en trestrengt kontrabas med tarmstreng. Det foregik i de samme lokaliteter, men i et andet rum.

Her var jeg på jagt efter det skæve og nørdede.

Man må vel indledningsvis konstatere, at det er at lægge yderligere benspænd ud for klang og finish at kaste sig over en trestrengt bas. Men trods det, så var denne recital en af de mere interessante og opmuntrende.

Massaro gik her om jeg så må sige med hårene i sin behandling af både instrument og valg af repertoire. Vi fik en fortolkning, så tarmstrengenes tendens til rust faktisk blev en god tur tilbage i tiden, hvor det var det instrumentmateriale man spillede på. Der blev bl.a. spillet med Bottesini bue

Giovanni Bottesini: Nel cor più non mi sento & Capriccio di Bravura, Reverie: Allegretto capriccio & "Capriccio per Violone" Og med Dragonetti bue

Domenico Dragonetti: Waltzer

Giambattista Cimarosa: Concerto per Contrabasso a Tre Corde (extended version from Dragonetti's manuscripts).

Vi fik altså Dragonetti og Bottesini fortolket, som det må have lydt første gang.

Farverigt og sikkert fremført. Der blev her kompenseret i så høj grad, at det skrammel, som bassen i sin natur lægger op til og som let bliver overdøvende, ikke fik plads. Oplevelsen blev skabt af sikkerhed og empatisk fortolkning af instrumentets og værkets muligheder.

Det gav et højt niveau.

En stor fornøjelse at høre. En musiker som lavede mange fejl, men alligevel blev overbevisende i sin indlevede performans.

Aftenens sidste koncert for mig var en tributkoncert til Stefano Scodanibbio. Programmet var del af konventets formål om at få spillet sig igennem samtlige Bottesinis kompositioner for kontrabas og klaver.

Stefan Battaglia var første solist.

Han havde styr på sit instrument og magtede både at tøjle det buldrende og det skingre i flageoletregistret. En kølig fortolker med en overbevisende magtfuld og sikker lyd.

Paolo Di Gironimo spillede Puccini med rank ryg. Rent, klart og suverænt. Det lød mest som en matematisk opgave, som skulle løses. En klar 12 tals dreng.

Giacomo Piermatti og Gabriele Raghianti (de to arrangører) spillede også. De er begge undervisere på konservatoriet i Lucca. Begge gode musikere som godt kan lide at spille. Ikke hele vejen igennem sikkert og basbeherskende.

Gennemgående en god koncert, hvor vi i den grad fik demonstreret Bottesinis forkærlighed for lange forløb, hvor der alene spilles flageoletter. En krævende disciplin som faktisk kun de færreste magte til perfektion.

Det gjorde (tror jeg nok) Mauro Tedesco i det afsluttende nummer, Bottesinis elegi, hvor han fik demonstreret, hvordan man fjerlet danser rundt med empatiske fingertryk i flageoletregistret.

Dagen efter var jeg på udflugt

men om aftenen gik jeg til koncert med Kristin Korb.

Jeg har før hørt hende i Montmartre i København. Hendes repertoire er jazz med orientering mod det crooneragtige i sang og mainstream sving. Hun synger sikkert og overbevisende.

Denne koncert foregik også i Palazzo Pfanner, så kulisseeffekten var lige så overbevisende, som under Jimmis optræden den første aften.

Kristin Korb er en professionel performer. Showet (for det var et show) bliver afviklet i passende tempo garneret af Kristin Korbs introduktioner og småhistorier.

Koncerten hed Beyond the Moon. Det var således præsentation af hendes seneste cd med samme navn.

En dejlig koncert, hvor det eneste der for alvor forstyrrede billedet, var at man i disse pragtfulde omgivelser med denne hyggelige og professionelle jazz ikke kunne købe et glas vin eller en øl.

Hvis denne mulighed havde været der, tror jeg det ville have katapulteret oplevelsen op i hvert fald en mellemhimlen.

Den næstsidste dag

Hørte jeg den danske bassist Andreas Bennetzen.

Han spiller elektronik på en elektrisk Yamaha bas.

Andreas grundteknik er at lægge lag på lag af optaget musik, som han figurmæssigt bygger videre på ved at spille det og optage samtidig og derefter spille en ny figur og lægge ovenpå. Til sidst improviserer han på de rytmiske figurer, han har bygget op.

Andreas har finpudset sin stil, så den står markant og nogle af hans kompositioner har noget næste magisk tranceagtigt over sig.

Vi fik numre fra hans tredje cd, som var ved at være på trapperne.

Andreas er på mange måder en gadedreng, som frækt har eksperimenteret med elektroniske muligheder i basregistre.

Med sin baggrund i klassisk skoling på musikkonservatoriet i København, har det naturligvis skabt brudflader i musikudøvelsen.

Jeg tager hatten af for innovationskraften og eksperimenterne, men jeg savner stadig det rytmedrive, som livemusik stadig er elektronisk musik overlegen i forhold til. Hvordan man for alvor kobler stumper af musik, som er optaget, og del af det man spiller ovenpå med et livepulserende svingende drive, ved jeg ikke, men hvis der er nogen, som må kunne give et bud på det, må det være Andreas.

Det ser jeg frem til.

Jeg hørte også Théotime Voisin, tysk kontrabassist, som spillede sig igennem et varieret program til illustration af romantisk inspireret musik for kontrabas.

Théotime Voisin er en ekstrem dygtig bassist, med meget klar og distinkt tone. I samspillet med sin bas er det tydeligt, at alt forløber som Théotime vil have det til at gøre. Han er en kontrol- og perfektionsfreak, sagt lidt med tungen i kinden.

At spille romantisk inspireret materiale ligger for så vidt lige til højrebænet for kontrabassen, og Théotime får overbevisende demonstreret, at det er rigtigt.

Det helt befriende ved Théotimes demonstration var, at der ikke var antydning af patos eller sentimentalitet i demonstrationen.

Altså for mig en tilbagelænet frydefuld oplevelse i en demonstration af overlegen bashåndtering, hvor jeg ikke en eneste gang sad med hjertet oppe i livet af frygt for, at intonation og sikkerhed skulle fejle.

Hvis man skulle forsøge at drive en kile ind i oplevelsen, kunne man forsøgsvis sige, at det måske var så overlegent performet, at det nærmede sig underspillet blær.

Det var især i Bottesini stykkerne, at det blev tydeligt.

Jeg har i hvert fald, tror jeg nok, ikke før hørt sekvenserne med flageoletterne været så overbevisende og fløjttende udført.

Jeg hørte også Silvio Dalla Torre, som bl.a. spillede en komposition af Stefan Schäfer, hvor der var elementer af rockmusik inde over.

Et rigtig fint eksperiment. De øvrige numre som Silvio spillede demonstrerede imidlertid, at han spillede bas nedefra, og at det i øvrigt var bassen, som i høj grad bestemte, mens Silvio i stadig forhandling med den, hele tiden kom til kort.

Intonationen er mildt sagt usikker og blev forsøgt dækket af glissandoer til den ønskede tone og af vibrato.

Igen en kontrabassist som forsøgte at kompensere for manglende teknik ved at spille numrene for langsomt.

I bedste fald kan man sige, at det var en demonstration af vanskelighederne med at blive suveræn. Bassen lader sig ikke uden modstand overbevise om, at den skal være distinkt, klar og strunk i sin performance uden en udøver, som tager bassens dannelsesproces på sig som alvor og opgave.

Grundlæggende forstår jeg ikke, at Silvio Dalla Torre var blevet lukket ind på kongressen. Måske handler det om at arrangørerne ikke har forfulgt kvalitet, men måske mere kammeratlig support af egne netværk?

Jeg var heldigvis til Igor Eliseev recital. Han er russisk kontrabassist, men arbejder i Norge.

Koncerten foregik i Palazzo Ducale.

En af de store oplevelser ved at være med i Lucca, var at koncerterne foregik rundt om i byens markante huse, teatre eller paladser.

At komme ind i Palazzo Ducale og gå op på første sal af lange trappeforløb, som tydeliggør, at nu er man i magtens domæne og i øvrigt så også bør være passende ydmyg. Endelig ankommet til det store paladsrum med blafrende gardiner (under hele ugen var det varmt med temperaturer i området omkring 30 grader) kan jeg sætte mig ned.

Der var plads til mindst 300 i lokalet. Jeg gik inden koncerten rundt og så på udsigter gennem vinduer, kiggede på malerier og skulpturer, som for øvrigt ofte er gemt væk bag stabler af stole eller sammenklappede borde.

Lige den dag var det også så lummert og det buldrede og bragede fra fjerntliggende torden. Ud over, at skulle konkurrere med kirkeklokker og tårnures slag, skulle solisten her finde sin lyd i mellem tordenbulder og støj fra pladsen gennem de åbne vinduer.

Igor blev akkompagneret af Zsuzsa Bálint på piano. Hun var det faste fundament for mange af solister, som optrådte, og hun var virkelig lydhør og empatiske i sit medspil.

Igor viste sin store taknemmelighed og glæde ved samspillet. Det markerede de fleste af de solister som Zsuzsa Bálint akkompagnerede.

Men tilbage til Igor.

Han præsterede, synes jeg, det bedste jeg hørte i Lucca.

En ekstrem let tone, indadvendt undersøgende lyttende til mørket i bassen i forsøget på at få lyset til at stråle ud af musikken. En meget subtil forvaltning af let toneleje i det dybe register kombineret med at fløjten i de høje blev danselet.

Igor var ekstrem integreret i samspillet med Zsuzsa (tror hun med det navn må have været hos numerolog?).

Ellers kom vi meget overbevisende igennem et program med bl.a. Vieuxtemps, Mozart og Brahms.

I den store sal flankeret af de lydgivende kulisser, blev jeg sammen med, tror jeg, ikke over 30 andre deltagere fuldstændig forført af overlegen fortolkning og suverænt basspil.

Når jeg for alvor mærker efter, må det have sin professionelle rod i et fuldstændigt opslugt samliv med en kontrabas, hvor hver dag må være struktureret af dette samliv.

Det kan kun blive så subliment, hvis det første man gør om morgenen er at øve et par timer på bassen, hvorefter man spiser lidt morgenmad. Resten af den vågne tid må gå med disse aktiviteter. De eneste afbrydelser af denne tætte interaktion er samspil med andre, koncerter, rejser, nødvendig

søvn og ellers intet af alt det, som liv i øvrigt består af. Alt det andet, som andre kan holde meget af, bliver måske endog en lidt irriterende udfordring for samlivet med bassen.

Resultatet som her ved denne recital blev imidlertid en ekstrem lydhør og empatisk bas, som begejstret ydede sin modpræstation til den samlever, som havde dedikeret hele sit liv til samlivet. Jeg var høj resten af dagen.

Den samme dag genhørte jeg Hagai Bilitzky fra Israel. Jeg har med fornøjelse hørt ham i Prag til BASS2016.

Jeg synes, han er ekstrem interessant, fordi han har kastet sig over Mellemøstens musik.

Hagai Bilitzky demonstrerede og udleverede handsouts så vi kunne følge med i demonstration af de specielle skalaer som bruges i mellemøstlig musik, og som vi godt kender fra tyrkisk, egyptisk eller for så vidt også græske melodier.

Grundlaget for musikken er udvikling af forskellige skalaer 'Maquam', hvor intervallerne ikke er enten halv eller heltonetrin, men også $\frac{3}{4}$ tonetrin. Der er udviklet en lang række skalaer, hver med sit egennavn, som alle har den kvalitet, at vi lige bliver udfordret på vores tonalitetsopfattelse, men som derved bidrager til yderligere

spændingopbyggende billedannelser, når de bruges.

Hagai Bilitzky demonstrerede klart og illustrativ brugen af disse skalaer i forhold til, hvordan man kan improvisere over dem.

Resultatet er en vuggende meget mellemøstlig musik, som i den grad ligger fint til bassen.

Hagai Bilitzky er virkelig værd at lytte til. En innovativ og mulighedsåbnende bassist, som udvider rummet for bassen.

Afslutning

Et herligt ophold i Lucca. Jeg var glad da jeg sammen med min kone kørte ud af Lucca på vej mod lufthavnen i Milano. Vi dvælede over en fin frokost i Portofino med udsigt over vandet.

Derfra kørte vi i adstadigt tempo i Genova ind under motorvejsbroen og op på den side af motorvejen, som på billeder fra sammenstyrtningen to måneder senere ses som en ekstrem høj badebro over land.

Jeg husker, at jeg tænkte. 'De italienere var nu hurtigt fremme med bygning af storslåede motorveje!'

Der var langt op dernede fra dalen og op af bjergsiden til indkørslen af motorvejen var min næste refleksion.

BASS2018 var en oplevelse. Ikke alt fungerede, fx kom det trykte program ikke før midt i ugen, og jeg kunne fra min privilegerede position af lyttende gæst se, at der blev puklet rundt om i de frivilliges rækker. BassEurope's præsident Jimmi Roger Pedersen puklede hele ugen sammen med sin familie for at lukke huller og reparere på skader i en relativt løst organiseret logistik.

Jeg ved ikke om nogle har krediteret Jimmi og Ursula samt deres tre voksnes sønner for dette stor arbejde?

Jeg håber det naturligvis og håber også at traditionen, som nu efterhånden har næsten 10 år på bagen, bliver videreført, så jeg kan begynde at glæde mig BASS2020 i ??

Mads Hermansen